

TVOŘIVÁ ŠKOLA BOLERADICE

Školní vzdělávací program
pro základní vzdělávání

Základní škola a Mateřská škola Boleradice,
okres Břeclav – příspěvková organizace

Vydáno: 1. 9. 2019 ředitelkou školy

5. vydání

č.j. 15/19

Školní vzdělávací program Tvořivá škola Boleradice

Obsah

1.	Identifikační údaje	3
2.	Charakteristika školy a její priority	4
2.1.	Charakteristika školy.....	4
2.2.	Skladba pedagogického sboru.....	5
2.3.	Skladba žáků	5
2.4.	Umístění školy	5
2.5.	Spolupráce s veřejností	6
3.	Charakteristika školního vzdělávacího programu Tvořivá škola Boleradice	7
3.1.	Základní filozofie programu	7
3.2.	Výchovně vzdělávací cíle a kompetence ŠVP Tvořivá škola.....	10
3.2.1.	Klíčové kompetence	11
3.2.2.	Rozvíjení klíčových kompetencí v 1. a 2. období základního vzdělávání	11
3.3.	Cíle směřované k žákům	14
3.4.	Cíle směřované k učitelům.....	14
3.5.	Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení:	15
3.6.	<i>Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami</i>	16
3.6.2.	Vzdělávání žáků mimořádně nadaných.....	21
3.7.	<i>Začlenění průřezových témat do projektových dnů</i>	23
4.	Vzdělávací období základního vzdělávání a učební plán.....	25
4.1.	Učební plán pro 1. – 5. ročník základního vzdělávání.....	25

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ
VZDĚLÁVÁNÍ**

Motivační název:

TVOŘIVÁ ŠKOLA BOLERADICE

Předkladatel:

Základní škola: ZŠ a MŠ Boleradice, okres Břeclav – příspěvková organizace

Ulice, č.p., č.o.: Boleradice 57

PSČ, město: 691 12 Boleradice

Jméno ředitelky: Mgr. Miroslava Fišerová

Kontakty: 722 199 668; reditelka@boleradice.cz

IČO: 70915351

RED-IZO: 600112128

Zřizovatel školy:

Název: Městys Boleradice

Adresa: 691 12 Boleradice 401

Kontakty: 519 423 185, obec@boleradice.cz

2. Charakteristika školy a její priority

2.1. Charakteristika školy

Jsme neúplná vesnická škola s 1. – 5. postupným ročníkem. Škola má kapacitu 100 žáků, vzdělává žáky ve třídách 1. stupně.

V budově školy jsou 4 učebny základní školy, herna ŠD, 2 třídy mateřské školy, tělocvična, jídelna, kuchyň. Zázemí pro učitele tvoří ředitelna, sborovna, kabinety. Součástí školy je školní přírodní zahrada s učebnou v přírodě a hřištěm.

Školní budova byla během své 400leté historie několikrát přestavována a přístavována. Proto má dnešní budova části velmi staré, jiné poměrně nové (poslední přístavba je z roku 2000). Prostory pro výuku jsou dostatečné, třídy 1. stupně jsou vybaveny hracími kouty a koberci. Máme učebnu pro výuku hudební a výtvarné výchovy a jednu třídu s počítačovou učebnou.

V době volna a přestávek mohou žáci využívat odpočinkový kout v žákovské knihovně, stůl na stolní tenis a fotbálek. Při velké přestávce využívají žáci školní hřiště a pozemek před školou. Pitný režim řešíme šetrně k přírodě – využíváme vodovodní síť a nabízíme sirupy. Žáci mají možnost si objednat mléčné svačinky a jsou zapojeni do programu Ovoce do škol.

Všichni vyučující mají volný přístup na internet, ve třídách mají vlastní počítače, používají tiskárnu i kopírku a společně se schází ve sborovně, kde je umístěna učitelská knihovna.

Materiální vybavení je dostatečné; na tvorbě mnoha pomůcek se podílejí nejen učitelé, ale i sami žáci. Výuce prvouky a přírodovědy například slouží vlastní publikace Prvoučné portfolio Boleradic. Ve škole je postupně obnovován školní nábytek, získali jsme výukové pomůcky z oblasti environmentálního vzdělávání. Velmi kvalitní je vybavení ICT technikou. V každé třídě je učitelský počítač a možnost využití dataprojektoru. Využíváme také 3 interaktivní tabule.

Velkou pozornost věnujeme integraci žáků se specifickými poruchami učení a chování. Rozvrh je vytvořen tak, aby se žáci mohli učit hlavní předměty – český jazyk, anglický jazyk, matematiku, samostatně po ročnících, spojujeme 2. a 3. ročník, 4. a 5. ročník. Ostatní předměty vyučujeme společně – spojujeme podle potřeby. Žáci s SPU navštěvují dyslektický kroužek, někteří pracují podle individuálního vzdělávacího plánu. Ve škole pracuje učitel se vzděláním speciálního pedagoga. Škola nabízí výuku nepovinných předmětů, zájem je převážně o Angličtinu pro nejmenší v 1. a 2. ročníku.

Žáci s dalšími speciálními vzdělávacími potřebami (např. dysfázie, autismus, ADHD) jsou integrováni dle doporučení školských poradenských zařízení (dále jen ŠPZ, případně PPP, SPC). Pokud to ŠPZ doporučí, je zřízena funkce asistenta pedagoga a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami získají podpurná opatření, mohou pracovat individuálně a rozvíjet se tak dle svých individuálních možností a schopností. Škola v případě potřeby zajistí výuku předmětů speciálně pedagogické péče.

Při škole pracuje školní družina a zajišťuje činnost řady zájmových kroužků, pořádá řadu kulturních a sportovních akcí – např. Vánoční jarmark, masopustní průvod obcí, dílny pro rodiče a děti, výlety apod.

Škola spolupracuje s Občanským sdružením Nedánov, které sdružuje rodiče žáků a příznivce školy. Toto sdružení připravuje další akce – např. letní tábor, pouštění draků, Adventní dílny, cvičení pro rodiče s dětmi, organizuje činnost kroužku lidových tanců Polehrádek, nácvik Moravské besedy apod.

ŠD navštěvují také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. V takových případech lze posílit chod ŠD dalším pedagogickým pracovníkem či asistentem pedagoga.

Oblíbeným zájmovým útvarem je Včelařský kroužek. Žáci se scházejí jak k teoretické výuce, pozorování a laboratorním pracím s mikroskopy ve škole, tak k praktickým pozorováním a pracím na včelnici.

V naší škole věnujeme zvýšenou pozornost výchově a vzdělávání k udržitelnému rozvoji. Žáky vedeme k pochopení souvislostí ekonomických, sociálních a environmentálních hledisek rozvoje zejména na místní úrovni. Vybudovali jsme ukázkovou přírodní zahradu a učebnu v přírodě. Vznikl školní Ekotým, jehož členy jsou žáci, učitelé, provozní zaměstnanci i rodiče. Ekotým pravidelně vyhodnocuje činnosti a aktivity směřující k ekologizaci provozu školy. Škola se zapojila do projektu Ekoškola. Jedná se o mezinárodní projekt spojující environmentální výchovu s konkrétními praktickými kroky. Protože jsou žáci plně zapojeni do celého procesu plánování, rozhodování a vlastní realizace všech činností v projektu, představuje Ekoškola ideální způsob, jak se vydat na smysluplnou cestu ochrany a zlepšování životního prostředí školy a jejího okolí.

Naše škola je zapojena do programu Tvořivá škola. Program Tvořivých škol je založen na principech činnostního učení a vychází z učení Jana Amose Komenského (více v kapitole Základní filozofie programu). Učitelé pravidelně navštěvují semináře sítě Tvořivých škol.

Na veřejnosti se škola prezentuje nejen již uvedenými aktivitami, ale pořádá pro děti a s dětmi řadu akcí – projektové dny, maškarní karneval, masopustní průvod, akce ke Dni Země, turistické a brané vycházky, návštěvy divadla, sportovní soutěže, olympiády, soutěže hudební, výtvarné, literární, školní akademii, vánoční jarmark, besídka. Škola pořádá plavecké a lyžařské kurzy, školu v přírodě. Organizuje také oblastní recitační soutěž Boleradický džbánek.

2.2. Skladba pedagogického sboru

Pedagogický sbor ZŠ má 5 členů, v němž se spojují mladí i zkušení pedagogové. Většina učitelů je plně kvalifikována, případně studuje učitelství 1.stupně. Ve škole pracuje výchovný poradce a metodik prevence sociálně patologických jevů, koordinátor ICT a koordinátor EVVO. Učitelé se stále vzdělávají: všichni prošli různými stupni kurzů práce s PC, 1 pedagog specializačním studiem, někteří prošli kurzy autoevaluace školy, zážitkové pedagogiky a metodickými kurzy Tvořivé školy. Škola čerpala prostředky z programu EU peníze školám, zapojila se do projektu Jazyková tvořivost a získala kvalitní vybavení školní knihovny. Jedna učitelka dosáhla v rámci celoživotního vzdělávání kvalifikaci speciální pedagog. Podle potřeby ve škole pracuje asistent pedagoga.

2.3. Skladba žáků

Převážná většina žáků jsou děti z Boleradic. V roce 2016/2017 máme 39 žáků v pěti ročnících školy a dvou třídách. Hlavní předměty (ČJ a M) se učí žáci 1. ročníku samostatně, ostatní ročníky se spojují do dvou tříd. Průměrný počet na třídu je 19,5 žáků. Tento počet žáků je optimální, umožňuje pracovat v rodinném prostředí a uplatnit individuální přístup k žákům. Škola se cíleně věnuje inkluzivnímu vzdělávání a vychází vstříc rodičům, kteří o něj mají zájem.

2.4. Umístění školy

Boleradice se nachází v Jihomoravském kraji v severní části okresu Břeclav.

Jsou obcí – městysem, jejíž počátky a vznik sahají do období Velkomoravské říše. Dokazuje to staroslovanské pohřebiště z poloviny 9. století, které se nacházelo na území obce. Tím patří k nejstarším obcím v okrese Břeclav. Boleradice obklopují kopce Boleradické vrchoviny, která je

součástí Hustopečské pahorkatiny. Jsou vlastně JZ výběžkem Ždánického lesa. Škola je umístěna uprostřed obce, v těsné blízkosti kostela a fary, které bývaly kulturním středem obce.

Jedinečnou součástí školy je školní přírodní zahrada – Učebna v přírodě, která je členěna na několik částí: část zelinářskou, relaxační část a učebny. Škola přetvářela školní pozemek na přírodní zahradu od roku 2000. Využívá ji pro výuku žáků v předmětech prvouka, přírodověda, pracovní činnosti, výtvarná výchova a také v ostatních předmětech. Relaxaci slouží několik altánů, herních prvků a hřiště, které využívají děti mateřské školy, školní družiny i školáci.

Děti se učí poznávat, pozorovat a ošetřovat rostliny i živočichy, kteří na zahradě žijí. Pozorování živočichů pomáhají pobytová stanoviště, jako např. ptačí budky, hmyzí hotýlky, ještěrkoviště, domeček pro ježky, jezírko.

V zelinářské části se žáci učí hospodařit v souladu s přírodou a metodou střídání plodin. Využíváme metodu mulčování, kompostování bioodpadu, sluneční pasti. Na zahradě pečujeme o ovocné stromky a keře, často i starých odrůd, jako je mišpule, kdouloň, moruše.

Ze zajímavých prvků naší zahrady chceme upozornit na vegetační střechu, bylinkovou spirálu, mokřad, vřesoviště, hmatovou stezku. Část zahrady je ponechána přírodním procesům – zde vzniká divočinka.

2.5. Spolupráce s veřejností

Škola cíleně a vědomě rozvíjí spolupráci se zřizovatelem a ostatními organizacemi nejen v obci, ale i širším okolí. Zejména se však zaměřuje na otevřený přístup k rodičům. Škola komunikuje s rodiči na všech úrovních tak, aby rodiče získávali vždy co nejpřesnější informace o vzdělávání a výchově jejich dětí. Získali jsme certifikát otevřená škola a značku Rodiče vítáni, která naplňuje tato kritéria:

- Rodiče se dostanou po ohlášení do školy, včetně odpoledních hodin.
- Rodičům jsou dostupné kontakty na všechny učitele a vedení školy.
- Rodiče mají k dispozici informace o tom, co a kdy se děje ve škole.
- Rodičům zaručujeme, že při třídních schůzkách neprobíráme prospěch a chování jejich dítěte před ostatními rodiči.
- S rodiči komunikujeme partnerským způsobem.
- Pořádáme školní akce pro rodiče v termínech a hodinách, které jim umožní se jich opravdu zúčastnit.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu Tvořivá škola Boleradice

3.1. Základní filozofie programu

Školní vzdělávací program Tvořivá škola naplňuje výchovné a vzdělávací cíle RVP ZV. Program je založen na principech *činnostního učení*.

Školní vzdělávací program Tvořivá škola vychází v souladu s RVP ZV z poznatků, že:

- v základním vzdělávání jde o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe, (nelze naučit vše, k čemu lidstvo v poznání došlo);
- k učení je třeba žáky motivovat a činit je zajímavým a přiměřeným jejich věku;
- nejlepších a trvalých výsledků lze dosáhnout na základě porozumění určitému jevu, k tomu lze dospět tehdy, když žák zapojí do učení co nejvíc smyslů, když bude provádět činnosti, pozorovat, hovořit o nich, vyslovovat závěry – objevovat;
- chceme-li dosáhnout dobrých výsledků u všech žáků, musíme jim dát prostor pro učení, protože stejných výsledků nelze dosáhnout u všech žáků za stejnou dobu;
- kvalitu vzdělávání neurčuje množství poznatků, ale jejich propojenost, smysluplnost a použitelnost pro život;
- efektivitu vzdělávání nelze založit jen na posuzování chyb žáků a na přípravě (připravenosti) pro přijímací zkoušky, ale je nutné využít nové mechanismy k hodnocení výsledků vzdělávání postavené na průběžném hodnocení činností žáků, na ověřování schopnosti řešit problémy komplexně a na celkovém posunu žáka nejen v kvalitě vědomostí a rozvoji dovedností, ale zejména v komplexním rozvoji osobnosti žáka;
- pozitivně laděné hodnotící soudy, užívané průběžně, mají vyšší motivační hodnotu a vedou k celkově dobrému zvládnutí učiva.

Činnostní učení vede žáky ke spolupráci, podnikavosti a vynalézavosti. Učí je, že trvalých vědomostí lze nabývat hlavně na základě vlastní činnosti.

Tvořivá škola nepředkládá žákům zpravidla hotové výsledky a poznatky k osvojení, ale vede je k tomu, aby vše nové, pokud to lze, získávali na základě činností, pozorování, pokusů – na základě objevování. Nezaměstnává jednostranně rozum a paměť žáků, ale působí také na jejich city a vůli. Nehromadí jen množství vědomostí místo jejich kvality, ale snaží se rozvíjet schopnosti žáků a seznamovat je s pracovními metodami a postupy. Tyto metody a postupy si žáci osvojují tak, aby je uměli uplatnit v životě a mohli se sami dál vzdělávat.

Činnostní učení je založené na *metodě objevování*. Žáci objevují principy a zákonitosti jevů a problémů sami, na základě kroků určených učitelem. Manipulací s pomůckami a vlastní činností si žáci poměrně rychle, a především trvale osvojují praktické zkušenosti; poznávají k čemu nový poznatek a dovednost slouží. Učivo se procvičuje na konkrétních příkladech a situacích, které přináší každodenní život kolem nás, a tak má pro žáky osobní smysl, a zároveň se zaměřuje na zvládnutí podstatných jevů. Činnosti s konkrétními věcmi a pokusy učí žáky vnímat učení jako činnost důležitou pro vlastní život i existenci okolního světa. V průběhu vzdělávacího procesu je žák veden k samokontrolě, sebehodnocení a samostatnému rozhodování. Učí se pracovat sám i spolupracovat v týmu. Získává dovednost kritického hodnocení sebe, svého jednání a chování a zároveň i jednání druhých lidí.

Základní metoda činnostního učení – *metoda objevování* – staví do popředí význam otázek žáků ve vyučování. Je-li dítě schopno k určitému jevu položit otázku, je to znamením, že o pozorovaném jevu přemýšlí, hledá vysvětlení, je schopno mu porozumět a na otázku najít správnou odpověď. V pokládání otázek pomáhá žákům hlavně pozorování určité prováděné činnosti.

Úloha učitele spočívá v tom, aby žákům několik „žakovských otázek“ formuloval sám, aby je povzbuzoval, aby jim dával dostatek příležitostí k vzájemnému kladení otázek, aby pozitivně podpořil i otázky neobratně formulované. Učitel brzy pozná, že se žáci ve formulaci otázek lepší, že jsou stále obratnější a pohotovější. Schopnost ptát se je jedním z klíčů k úspěšnému učení a získává se hlavně cvikem. Otázky kladené žáky ke kterémukoli partii učiva provokují myšlení žáků, vedou je k hledání vysvětlení, výrazně napomáhají k učení.

Pro žáky je vždy při probírání nové látky nejdůležitější vytvořit si prostřednictvím činností představu o jevech, kterým chceme učit, a naučit se tyto jevy vnímat. Průběžně musíme žáky nechat o pozorovaných jevech hovořit, a tím se u nich postupně vytváří jejich věku přiměřený odborný slovník. Až po dokonalém zvládnutí prvních dvou kroků všemi žáky přichází na řadu automatizace – procvičování učiva činnostními i klasickými formami.

Další důležitou metodou činnostního učení je individualizace, tzn. dát každému žákovi možnost, aby daný úkol nebo problém řešil vlastním způsobem, na základě svých zkušeností a dovedností. Tento přístup k žákům napomáhá zejm. žákům se speciálními vzdělávacími potřebami zažít úspěch. Tato metoda napomůže učiteli dobře poznat, do jaké míry žáci zvládli učivo, zvláště když učitel dovede využívat individualizaci pro zpětnou vazbu. Tato metoda vede také k tomu, že si žáci uvědomí, co se vlastně učí a co z toho už umí.

Významnou roli při této práci má zdůvodňování zvoleného řešení, tedy odpovědi na otázku, proč jsem řešení provedl právě tak. Žáka tím vedeme k přemýšlení o své práci, k jejímu srovnávání s prací spolužáků, k uvědomění si dalších možností řešení. Tato činnost přispívá značnou mírou k rozumovému vývoji žáka. Velkým kladem, který činnostní metody přinášejí do výuky, je chuť a radost, s jakou děti pracují.

K základním pracovním metodám činnostního učení patří *metody aktivizující*, zejména *metoda situ-ační, problémová a projektová*, metody názorně demonstrační, metody slovní, zejména dialogické, metody samostatné a skupinové práce, metody výzkumné, tvořivá práce s učebnicemi, pracovními sešity a didaktickými pomůckami a hrami. Skupinová práce podporuje řešení problémů, aktivizuje myšlení, napomáhá spolupráci a vhodnému sociálnímu chování žáků. Její zařazování umožňuje dosažení úspěchu i dětem, které samostatně pracují pomaleji.

Vyučovací metody při činnostním učení jsou volné v mezích, které jsou dány přirozeným vývojem žáků. Učitel volí v těchto mezích a při dokonalé znalosti učební látky takové metody, aby v každém předmětu soustavně rozvíjel zájem žáků, a dosahoval tak co nejlepších výsledků bez přetěžování žáků a přepínání vlastních sil.

Menší nadání nebo částečná neznalost v některé oblasti by neměly být překážkou rozvoje žáka v jiných oblastech. Aby toho mohlo být dosaženo, zaměřuje se *Tvořivá škola* na využívání *mezi-předmětových vztahů*. To znamená, že učí žáky užívat všech vědomostí a dovedností, kterým se naučili při každé vhodné příležitosti, ve všech učebních předmětech i v praktickém životě.

Psychologické zdůvodnění činnostního učení spočívá v uvědomění si toho, že nejpevnější spoje se vytvářejí životními situacemi. Psychologové totiž poznali, že v paměti vydrží dlouho, často i trvale to, co žák sám pozoroval, promyslel či vykonal. Je nutné vědět a dodržovat, že žákova paměť nemá být přetěžována zbytečnými podrobnostmi.

Při osvojování nového učiva dbáme v *Tvořivé škole* vždy na to, aby nové učivo vycházelo z učiva předešlého, aby byly nové představy zařazovány do okruhu představ starších.

Rozvoj inteligence žáka je v *Tvořivé škole* podporován tím, že je mu umožněno samostatně se rozhodovat, uvažovat, provádět svoje činnosti, učit se řešit problémy. Žák své činnosti provádí samostatně. Vedeme ho přitom k samostatnému pozorování, srovnávání, rozboru pozorovaného jevu, k vlastnímu uvažování, kladení otázek, ke komunikaci. Činnosti organizujeme tak, aby žáci byli často v situacích, které vyžadují, aby o práci přemýšleli.

Tvořivá škola se uplatněním činnostního učení stává školou založenou na radostné práci žáků. Učitel sám je při činnostních formách výuky organizátorem a usměřovatelem práce žáků.

Pracovní postup k dosažení určitého učebního cíle se řídí nejen povahou probíraného učiva, ale též charakterem vývojového období žáků.

Nedoporučuje se hodnotit žáky podle unifikovaného modelu. Každý má mít nárok na individuální tempo, možnost chybování a znovuobjevování, hodnocení podle individuálního pokroku v učení. Každý má mít prostor na individuální projev a názor, prostor pro vzájemnou komunikaci a spolupráci. Každý žák má jiné pracovní tempo, schopnosti a dovednosti. Někteří žáci potřebují dopomoc učitele či asistenta pedagoga, aby si osvojili patřičné vědomosti a dovednosti, rozvíjeli své schopnosti a byli dostatečně pozitivně motivovaní pro další učení, a to za podmínek, které jejich učení co nejvíce podpoří.

Je třeba připravit na školách pro žáky podmínky, ve kterých by cítili jistotu, bezpečí, sebedůvěru, sounáležitost, ve kterých by se mohli seberealizovat. V průběhu vyučování dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Uvědomujeme si, že všechny neúspěchy žáků, obzvláště počáteční, nepříznivě dopadají na vztah žáků ke škole i k dalšímu učení.

Důležité je také zajistit příjemné klima ve třídách, ve kterých budou všichni žáci schopní spolupracovat, poskytnout pomoc spolužákům, kteří ji potřebují a kolektiv přirozeně přijme žáky integrované se všemi jejich individuálními zvláštnostmi.

Školní vzdělávací program Tvořivá škola pro základní vzdělávání navazuje svým pojetím na tradice **české činné školy**, kterou lze charakterizovat:

- má činnostní ráz
- je pozitivní vůči žákům
- podněcuje žáky k tvořivé práci
- navrácí do školy „zdravý selský rozum“
- při výuce využívá zkušeností žáků
- klade důraz na motivaci žáků k učení
- při výuce se dbá na vysvětlení, proč se čemu učí
- zpětná vazba je důležitou formou zařazovanou do každé vyučovací hodiny
- je snahou všech vyučujících, aby bylo probírané učivo žáky dobře zvládnuto
- umožňuje účelně spojovat učiva několika předmětů do projektů
- zdůrazňuje mezipředmětové vztahy

V popředí záměrů a cílů Školního vzdělávacího programu Tvořivá škola je rozvoj tvořivosti žáků. Důležitým předpokladem pro rozvoj tvořivosti je motivovat žáky tak, aby měli radost z pochopení probíraného učiva. Přitom je třeba respektovat jejich individuální vlohy.

Aby žáci byli schopni tvořivě riskovat při řešení úkolů a problémů, je třeba podporovat jejich *samoostatnost, sebejistotu, zodpovědnost, pozitivní sebehodnocení*. Učitelé se pro žáky stanou partnery a poradci, pomocníky na cestě za samoobjevováním, stanou se jejich oporou.

Veškerá činnost učitelů, a především žáků musí být doprovázena *pocití uspokojení a radosti z dobrých výsledků*.

Dalším principem tvořivé školy je ta skutečnost, že žák je stále *podněcován k produkovaní myšlenek, nápadů, kladení otázek, odpovídání*. Často se tak děje při činnostním učení, ať už s pomůckami, nebo na základě úloh ze života.

Důraz je kladen na využívání poznatků v rámci smysluplných celků, na individuální porozumění a nepřetěžování žáků. Každá činnost, která žáka zapojuje do vyučovacího procesu, která mobilizuje jeho síly, je tou nejlepší metodou získávání nových zkušeností. Ve srovnání s tradičními metodami je činnostní metoda mnohosmyslová, motivující a je velmi často zdrojem pozitivních prožitků, bez pasivního osvojování si hotových poznatků. Žákům v různých vyučovacích předmětech při činnostech proto vytváříme situace, které budou schopni řešit.

Vícsmyslovým zapojením žáků do vyučování je podněcována jejich aktivita, posiluje se v nich sebevědomí, která je vede k soustředěné práci.

Tvořivá škola zdůrazňuje individualizované a kolektivní učení.

Individualizovaným učením rozumíme kteroukoliv formu vyučování, při níž rychlost, kterou žák postupuje při osvojování vědomostí, závisí jen na jeho schopnostech a na jeho práci (činnostech). Uváděný vzdělávací program uplatňuje též výuku kolektivní, činnostní učení do tohoto způsobu práce však často vnáší individualizaci.

Učitel má možnost individuálně sledovat žáky, neboť při manipulaci s věcmi se zobrazuje mysl žáků přímo před každým z nich. Může tak přizpůsobit postup výuky pozorované individuální práci žáků. Vede žáky k hovoru o pozorovaném jevu (problému), tím se mnohé objasní i ostatním spolužákům. Velký význam má také to, že nikdo není izolován. Vzájemná nápodoba činností a vyjadřování mezi žáky zefektivňuje vyučování. Vlastní činnosti zařazujeme do výuky krátce a často v různých formách, aby upoutaly pozornost všech žáků, vedly dříve či později k znovuobjevení poznatku, k pochopení učiva a jeho dobrému zvládnutí. Předchází se tak bezduchému memorování látky naučené z paměti bez porozumění. Kolektivní individualizovaná výuka s využitím činností žáků a zpětné vazby přináší do vyučovacích hodin přirozenou potřebu diferenciací a skupinové práce. Při hovoru o pozorovaném jevu jsou kladeny otázky nejen učitelem, ale i žáky navzájem.

V rámci *vzdělávacího programu Tvořivá škola* se realizuje harmonický rozvoj tělesných i duševních schopností každého dítěte.

Činnostní učení v tvořivé škole umožní postupně každému žákovi, vč. žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, aby pocítil uspokojení nad svými dosaženými výsledky. Vědomí úspěchu je pak každému vzpruhou k překonávání překážek. Škola musí umožnit každému žákovi takový tělesný a duševní vývoj, jakého je schopen. Způsob a míra žákova rozvoje se neposuzuje jen podle míry vědomostí, ale zejména, podle toho, s jakou jasností a jistotou dovede žák myslet, své myšlenky vyjadřovat a řešit úkoly z praktického života, jak se vyvíjí jeho osobnost ve své mnohostrannosti.

3.2. Výchovně vzdělávací cíle a kompetence ŠVP Tvořivá škola

Vzdělávací program Tvořivá škola se v plném rozsahu ztotožňuje s výchovně vzdělávacími cíli a kompetencemi uváděnými v RVP ZV:

- Osvojit si strategii učení a být motivován pro celoživotní učení.

- Tvořivě myslet, logicky uvažovat a řešit problémy, kriticky posuzovat a vyhodnocovat informace.
- Všestranně a účinně komunikovat. Zodpovědně a kriticky posuzovat a vyhodnocovat informace.
- Spolupracovat v kolektivu a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
- Projevovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost.
- Projevovat pozitivní city v chování a v prožívání životních situací; vnímavost, toleranci, úctu, pokoru a citové vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě.
- Aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví, vést děti ke zdravému životnímu stylu.
- Žít společně s ostatními, být tolerantní a ohleduplný k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám. Seznámit se s principy fungování demokratické společnosti a trvale udržitelného rozvoje
- Poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

3.2.1. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. K jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k **osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů**, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí. Získané klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro celoživotní učení žáka, jeho vstup do života a do pracovního procesu.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány:

- kompetence k učení;
- kompetence k řešení problémů;
- kompetence komunikativní;
- kompetence sociální a personální;
- kompetence občanské;
- kompetence pracovní.

3.2.2. Rozvíjení klíčových kompetencí v 1. a 2. období základního vzdělávání

Kompetence k učení

Pro rozvíjení této kompetence u žáků v 1. – 5. ročníku je třeba:

- dát žákům k učivu, pokud je to možné, vždy konkrétní názor, aby bylo učivo žákům předkládáno s využitím co nejvíce smyslů, zejména zraku, hmatu a sluchu
- nechat žáky individuálně s názornými pomůckami manipulovat, pozorovat, třídít a rozlišovat

- dbát, aby každý nový činnostní postup měl určitý didaktický cíl, přivést žáky k úvahám o problému, k vyjádření svých závěrů, k znovuobjevování poznatků
- klást důraz na porozumění učivu a návaznost mezi jednotlivými poznatky
- snažit se podporovat čtení s porozuměním
- nechat žáky vyjadřovat se k přečtenému textu a stručně vyprávět jeho obsah
- dát příležitost k využívání žákovských zkušeností ve výuce
- podporovat tvořivou činnost žáků
- klást na žáky v učivu přiměřené nároky, vést je k dobrému zvládnutí základního učiva a dát jim k tomu takový časový prostor, který zohledňuje individuální schopnosti jednotlivých žáků
- pomáhat podpořit sebedůvěru žáků ve vlastní schopnosti
- upozorňovat na konkrétní využití vědomostí a dovedností v životě
- vést je k sebehodnocení a pochopení, proč se danému učivu učí
- vytvářet návyky k pozdějšímu samostatnému učení
- domácí úkoly směřovat k procvičování učiva, které žáci ve škole zvládl
- individuálně vést žáky k získávání poznatků i z jiných zdrojů, než jsou školní materiály

Kompetence k řešení problémů

Činnostní učení je založeno na předkládání problémů a úkolů ke konkrétnímu řešení každým žákem, dbá se na to, aby se žáci v úkolu orientovali, přitom:

- žáci třídí, rozlišují, seskupují, přidávají i vyřazují určité pojmy, pomůcky nebo připravené kartičky s údaji vzhledem k tomu, co mají sledovat
- podle svého uvážení žáci na základě uvedených činností nacházejí shodné, podobné nebo naopak odlišné znaky
- postupujeme od jednoduchých problémů ke složitějším
- na základě pochopení sami žáci navrhnou a provádějí obměny činností
- objevené poznatky aplikují v obdobných situacích, které sami vymýšlejí, mají možnost využívat své dosavadní individuální poznatky, dovednosti a zkušenosti
- předkládáme též neobvykle zadané úlohy, např. pomocí schémat nebo obrázků, později i grafů
- podporujeme účast žáků, podle jejich schopností, v různých soutěžích, zvláště tvořivých, tj. takových, kde je třeba uvažovat a hledat nové způsoby řešení úloh nebo zpracovávání údajů
- žáky vedeme k tomu, aby se nedali odradit případným nezdarem, docházeli ve své činnosti k závěrům, pokoušeli se najít vhodné řešení
- různé závěry, řešení a rozhodnutí necháváme žáky obhajovat
- umožňujeme žákům vyhledávání nových informací, jejich třídění i propojování s učivem
- vedeme žáky k jednoduchému zaznamenávání svých pozorování a objevů

Kompetence komunikativní

K rozvíjení této kompetence poskytuje činnostní učení ve všech vyučovacích předmětech v 1. a 2. období mnoho vhodných příležitostí, jelikož s každou činností je spojena komunikace mezi žáky navzájem i mezi žáky a učitelem. K utváření této kompetence je nutné:

- nechat žáky při každé jejich činnosti hovořit o pozorovaném jevu nebo o vlastním způsobu řešení daného úkolu

- přijímat často neodborně vyjádřené žákovské názory, upřesňovat je, vyjadřovat uspokojení nad správnými závěry žáků a povyšovat je na objev
- umožnit žákům hovořit o poznaných souvislostech a zkušenostech z jejich života
- dávat žákům prostor k vyjádření vlastního názoru
- učit žáky naslouchat názorům spolužáků, využívat možností o názorech diskutovat, respektovat se navzájem
- hovořit o pozorováních v přírodě, o zajímavých poznacích z četby nebo ze sledování naučných pořadů
- do výuky českého jazyka zařazovat jednoduchá mluvní cvičení na zvolené téma
- v matematice vymýšlet slovní úlohy, otázky, vyvolávat se mezi sebou navzájem
- hovořit o postupu ve složitější početní úloze, zkusit druhým poradit s řešením, ptát se navzájem na problémy v učivu
- ve výtvarné a hudební výchově nechat žáky pokusit se vyjadřovat dojmy z uměleckého díla

Kompetence sociální a personální

Individuální činnosti zařazované do výuky jsou střídány s činnostmi žáků ve dvojicích což vyžaduje spolupráci, vzájemnou domluvu a respektování se navzájem. Proto dbáme na to, aby:

- se žáci podíleli na stanovení pravidel pro práci v různě velkých skupinách a aby tato pravidla respektovali
- se učili vzájemné toleranci a zodpovědnosti za plnění dílčích částí společného úkolu
- v případě potřeby dokázali požádat o pomoc a sami byli ochotni pomoc podle svých možností poskytnout
- vzájemná komunikace byla vedena v příjemné atmosféře. Tomu mimo jiné napomáhá i vhodné oslovování žáků mezi sebou

Kompetence občanská

Činnostní učení prolíná výukou všech předmětů, žáci cítí sounáležitost s třídním kolektivem, neboť vzájemně komunikují, dotazují se navzájem, diskutují o řešení problémů, vyprávějí si různé zkušenosti aj. Tento ráz výuky vede žáky:

- k vzájemnému slušnému chování bez hrubostí a násilí
- ke snaze si mezi sebou pomáhat, uznávat se a oceňovat nápady druhých
- ke snaze o co nejlepší plnění svých povinností i uvědomování si svých práv
- k budování pozitivních vztahů k přírodě a zdraví a odstraňování negativních vlivů, které jej ohrožují

Žáci pak také snáze respektují témata vztahující se k péči o zdraví a k jeho ochraně.

Kompetence pracovní

Tato kompetence se při činnostním charakteru výuky rozvíjí ve všech vyučovacích předmětech spolu s pracovními činnostmi, které podporují tuto výuku. Zaměřujeme se na:

- dosažení zručnosti žáků při práci s různými materiály, provádění činností a pokusů, udržování pořádku na pracovním místě, systém v ukládání pomůcek a nářadí
- samostatnou přípravu jednoduchých pomůcek pro výuku žáky
- dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při pracovních činnostech
- poznávání různých oborů lidské činnosti, jejich výsledků a významu pro ostatní lidi

- získání dovednosti pracovat s lupou a dalšími pomůckami, sloužícími pozorování přírody, využívání počítačů a literatury k vyhledávání poznatků o přírodě a člověku
- znalosti a dovednosti třídění odpadů, zamezování jejich vzniku, odpovědnosti člověka vůči přírodě

Počáteční etapou naplňování výchovně vzdělávacích cílů programu je **1. období základního vzdělávání** (1. – 3. ročník), ve kterém se buduje základ pro další vzdělávací i osobnostní rozvoj žáků.

K naplnění výše uvedených výchovně vzdělávacích cílů a získání kompetencí lze dospět v rámci vzdělávacího programu Tvořivá škola prostřednictvím **činnostního učení**.

Z této filozofie vyplývá nejenom nutnost plnit dílčí výchovně vzdělávací cíle, ale i dodržovat pedagogické přístupy a postupy specifické pro činnostní učení.

3.3. Cíle směřované k žákům

Cílem školního programu je, aby žáci:

- poznali a osvojili si strategii učení a byli motivováni pro celoživotní vzdělávání;
- zvládli základy všestranné komunikace;
- naučili se spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých;
- byli utvářeni a projevovali se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti;
- projevovali pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací;
- vnímali citové vztahy k lidem, a to jak k intaktní populaci, tak k lidem s postižením či zdravotním znevýhodněním; k prostředí, kde žijí, k přírodě;
- získali pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránili;
- byli schopni žít společně s ostatními lidmi, byli tolerantní a ohleduplní k druhým lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám; individuálním zvláštnostem
- poznali své reálné možnosti a dovedli je uplatňovat při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci;
- dokázali v životě používat všech ve škole nabytých zkušeností.

3.4. Cíle směřované k učitelům

Cílem školního programu je, aby učitelé:

2. porozuměli smyslu a principům činnostního vyučování a vzdělávání, tj:

- vyučovat prostřednictvím vlastní činnosti žáků, využívat smyslové poznání a zkušenosti žáků;
- vytvářet prostředí, ve kterém se žáci cítí dobře a chtějí se učit, které dává prostor pro žákovu seberealizaci a sebedůvěru;
- poznávat (diagnostikovat) žáky, jejich potřeby a schopnosti;
- dát žákům přiměřený čas k učení a vést je k trvalému osvojení vědomostí; u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami tyto potřeby zohledňovat v rozumné míře;
- rozvíjet klima dobrých vztahů mezi žáky, mezi žákem a učitelem;
- volit učivo ve shodě s individuálními možnostmi a zájmy žáků, klást důraz na smysluplné učení (dialog, kooperaci), respektovat schopnosti žáků;
- vytvářet u žáků logické a kritické myšlení;

- h) učit žáky pracovat s informacemi, vyhledávat souvislosti, propojovat poznatky různého druhu, rozumět grafům, diagramům a tabulkám;
- i) rozvíjet schopnost žáků spolupracovat a pracovat v týmu;
- j) utvářet u žáků schopnost poslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí;
- k) vést žáky k vlastní organizaci učení.

3. osvojili si dovednosti činnostního učení, např.:

- a) využívat vhodných učebnic a učebních pomůcek k nim náležejícím;
- b) využívat vhodné pomůcky pro individuální činnosti žáků;
- c) organizovat vnitřní diferenciaci ve třídě;
- d) hodnotit znalosti žáků, nikoli jejich slabiny;
- e) organizovat práci žáků ve skupinách;
- f) vytvářet projekty s využitím mezipředmětových vztahů.

4. osvojili si vyučovací metody a formy činnostního učení, které:

- a) podporují u žáků poznávání a aplikaci poznatků v praxi;
- b) využívají objevování na základě tvořivosti žáků (výběr vhodných problémů);
- c) využívají sebekontrolu a sebehodnocení žáků.

5. chápali souvislosti činnostního učení a jiných modelů současného vyučování a učení.

6. účelně spolupracovali na vytváření projektů pro zařazování průřezových témat, dále se vzdělávali a zajímali se o spolupráci s dalšími výchovnými a vzdělávacími institucemi, zajišťujícími plnění ŠVP v zejména v oblastech EVVO, dopravní výchovy, VUR, zdravého životního stylu atd.

3.5. Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení:

- Tempo výuky se přizpůsobuje schopnostem žáků ve třídě.
- Činnostní charakter výuky podporuje soustředění žáků na výuku.
- Každý den přináší dítěti pokrok.
- Činnostní učení neustále podněcuje zájem žáků o učení.
- Důsledkem radosti z práce a zájmu žáků o učení je dobrá kázeň ve třídě.
- Žáci jsou činnostmi, svými otázkami a odpověďmi vedeni k sebedůvěře, nezávislosti a lepším pracovním návykům.
- Zpětná vazba mezi učitelem a žákem umožňuje okamžitě odhalovat chyby žáků, pracovat s nimi, průběžně a snadno je odstraňovat.
- Žáci nejsou přetěžováni, jejich psychický vývoj probíhá přirozeně. Činnostní učení napomáhá rozvoji schopností všech žáků.
- Učiteli činnostní učení umožňuje důkladnější poznání každého žáka, vede ho k úvahám o tom, co dál který žák potřebuje ke svému individuálnímu rozvoji.
- Prostor pro naučení je dán i žákům, kteří by jinak mohli být pokládáni za průměrné nebo i podprůměrné.
- Činnostní charakter výuky dává dostatek prostoru k dobrému individuálnímu rozvoji nadaných žáků.

- Výsledky jsou trvalejší – pokračuje se až po zvládnutí předchozí látky většinou žáků. Stálé podněcování žáků k samokontrolě a sebehodnocení, které činnostní výuku vždy provází, přivádí mnohé žáky k dovednosti pracovat bezchybně.
- Činnostní učení vyhovuje dětem typů zrakového, sluchového i motorického, protože se do výuky zapojuje více smyslů.
- Hodnocení žáků je snadnější, neboť učitel může průběžně sledovat pokroky v pochopení a aplikaci učiva.
- Při činnostním učení se vytváří velmi dobrý lidský kontakt mezi učitelem a žákem i mezi žáky navzájem. Tento kontakt se postupně přetváří ve společně uznávaná pravidla naplněná aktivitou, spoluprací, prostorem pro každého.
- Díky aktivnímu zapojení všech žáků do výuky vede činnostní učení k přirozené integraci dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

3.6. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě **plánu pedagogické podpory (PLPP)**. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ23. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

3.6.1 Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními má škola na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP a IVP zpracovává škola. Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené v ŠVP Tvořivá škola Boleradice jako *Minimální úroveň očekávaných výstupů*, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem metodické podpory. K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího

stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). To znamená, že části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem.

Podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace. Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti. Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

3.6.2 Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole

Pravidla a průběh tvorby PLPP- plánu pedagogické podpory

Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje škola plán pedagogické podpory žáka.

Plán pedagogické podpory zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu.

S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny.

Realizace a vyhodnocování PLPP

Poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory.

Pokud by k naplnění vzdělávacích potřeb žáka nepostačovalo poskytování podpůrných opatření prvního stupně, doporučí škola nebo školské zařízení (dále jen "škola") žákovi využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb

Pravidla a průběh tvorby IVP – individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka. Individuální vzdělávací plán se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Žádost o vypracování IVP podávají rodiče řediteli školy, který za vypracování odpovídá. Vypracuje se pro žáka individuálně integrovaného v ZŠ Boleradice. Jeho vypracování se řídí Vyhláškou č. 27/2016 Sb.

Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, přičemž vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

Individuální vzdělávací plán obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka. V individuálním vzdělávacím plánu jsou dále uvedeny zejména informace o

- a) úpravách obsahu vzdělávání žáka,
- b) časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- c) úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
- d) případné úpravě výstupů ze vzdělávání žáka.

Individuální vzdělávací plán dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka.

Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, žákem a zákonným zástupcem žáka, není-li žák zletilý.

Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, není-li žák zletilý, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka podle § 16 odst. 1.

Realizace a vyhodnocování IVP

Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy.

Škola dodržování IVP pravidelně sleduje, třídní učitel vyhodnocuje opatření každé pololetí. Pokud jsou nastavená podpůrná opatření nedostatečná, informuje ředitele školy, zákonné zástupce žáka a ŠPZ, případně OSPOD, pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují na nastavených opatřeních.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (zájmové organizace, vzdělávací instituce, sponzoři atd.)

Do vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se mohou zapojit další subjekty – zejména školská poradenská zařízení, orgány sociální péče o dítě (OSPOD), vzdělávací instituce, a další poté, co škola získá informovaný souhlas zákonných zástupců žáka. Uskuteční se na základě doporučení ŠPZ.

Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

Zákonní zástupci žáka spolupracují se školou na realizaci PLPP a IVP dle pravidel, která jsou v těchto dokumentech vzájemně nastavena.

3.6.3 Podmínky vzdělávání žáků s příznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu je třeba vycházet z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků. Výuka předmětů speciálně pedagogické péče probíhá v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání.

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků škola zabezpečuje tyto podmínky:

- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- při vzdělávání žáka, který nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a s jehož užíváním má zkušenost;
- při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;
- v odůvodněných případech odlišnou délku vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dělení a spojování vyučovacích hodin
- formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP);
- spolupráci s ostatními školami.

Dle potřeb žáka upraví a formuluje očekávané výstupy vzdělávacích oborů tak, aby byly z hlediska žáka splnitelné a reálné.

Pokud zdravotní postižení žáka neumožní realizaci ŠVP Tvořivá škola Boleradice, nahradí školy příslušný vzdělávací obsah nebo jeho část příbuzným, případně jiným vzdělávacím obsahem, který lépe vyhovuje jeho vzdělávacím možnostem.

Škola zařadí žáka se speciálními pedagogickými potřebami do dyslektického kroužku, pokud jeho potřeby odpovídají náplni kroužku – SVPU a CH, logopedické a surdopedické poruchy. Ve škole působí kvalifikovaný speciální pedagog.

Při diagnostikování podpůrných opatření a jejich stupně spolupracují školská poradenská zařízení (PPP, SPC) se zákonnými zástupci žáka a školou. Poskytnutí poradenských služeb se uskuteční na základě:

- Žádosti žáka a zákonného zástupce
- Rozhodnutí orgánu veřejné moci
- Doporučení školy, školského zařízení zákonnému zástupci vyhledat pomoc

Škola spolupracuje se ŠPZ, zřizovatelem, lékařem, orgánem sociálně právní ochrany dětí před příznáním podpůrného opatření. Zpráva a doporučení ŠPZ je doručováno rodičům, škole a případně i orgánům veřejné moci či sociálně-právní ochrany.

Není-li možné zařadit žáka do třídy, ve které se nevzdělávají děti, žáci nebo studenti uvedení v § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., v rámci školy, ředitel školy o tom bez zbytečného odkladu písemně uvědomí zákonného zástupce žáka a poskytne součinnost a metodickou pomoc k zajištění nejvhodnějšího způsobu vzdělávání.

Forma speciálního vzdělávání

Vzdělávání těchto žáků se uskutečňuje formou individuální integrace do běžných tříd. Žákům jsou vytvářeny co nejvhodnější podmínky pro jejich úspěšné vzdělávání a uspokojování jejich speciálních vzdělávacích potřeb. Podpůrná opatření jsou poskytována bezúplatně.

Asistent pedagoga

V případě individuální integrace škola zajistí pedagogického asistenta integrovanému žáku. Ve škole je zaměstnána učitelka se speciálně pedagogickým vzděláním a metodik prevence, který spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními.

Asistent pedagoga poskytuje podporu jinému pedagogickému pracovníkovi při vzdělávání žáka či žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v rozsahu podpůrného opatření nebo podle § 18 odst. Asistent pedagoga pomáhá jinému pedagogickému pracovníkovi při organizaci a realizaci vzdělávání, podporuje samostatnost a aktivní zapojení žáka do všech činností uskutečňovaných ve škole v rámci vzdělávání, včetně poskytování školských služeb.

Asistent pedagoga pracuje podle potřeby se žákem nebo s ostatními žáky třídy, oddělení nebo studijní skupiny podle pokynů jiného pedagogického pracovníka a ve spolupráci s ním.

Hlavními činnostmi asistenta pedagoga jsou

- a) pomoc při výchovné a vzdělávací činnosti a pomoc při komunikaci se žáky, zákonnými zástupci žáků a s komunitou, ze které žák pochází,
- b) pomoc žákům v adaptaci na školní prostředí,
- c) pomoc žákům při výuce a při přípravě na výuku; žák je přitom veden k nejvyšší možné míře samostatnosti,
- d) nezbytná pomoc žákům při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby,
- e) další činnosti uvedené v jiném právním předpise¹⁾.

Asistent pedagoga může poskytovat podporu při vzdělávání žákovi nebo více žákům současně, nejvýše však 4 žákům ve třídě, oddělení nebo studijní skupině, a to s ohledem na povahu speciálních vzdělávacích potřeb těchto žáků.

Organizace speciálního vzdělávání

Obsah speciálního vzdělávání a míra podpůrných prostředků se stanoví podle rozsahu speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Žák se zdravotním postižením může mít v dopoledním vyučování nejvýše 5 vyučovacích hodin a 5 hodin v odpoledním vyučování.

Ve třídě se může vzdělávat nejvýše 5 žáků s podpůrnými opatřeními 2. – 5. stupně. Jejich počet nepřesáhne třetinu celkového počtu žáků.

Žák se může vzdělávat ve třídách, kde jsou zařazeni žáci ze 2 i více ročníků.

Ve třídách, ve kterých se vzdělává žák se speciálními vzdělávacími potřebami, může působit osobní asistent, který není zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy.

Počet žáků ve třídě, ve které se vzdělává žák se zdravotním postižením, nepřesáhne počet 14, pokud ve třídě není přítomen asistent pedagoga nebo osobní asistent. Pokud je ve třídě přítomen asistent pedagoga nebo osobní asistent, nepřesáhne počet žáků 28.

Pod pojmem „speciálně pedagogická intervence“ se rozumí zajištění předmětů speciálně pedagogické péče pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod.

Pod pojmem „pedagogická intervence“ se rozumí vzdělávání žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku.

Jejich podrobnější specifikace se nachází ve speciální sekci webových stránek NÚV, dostupné z: www.nuv.cz.

3.6.2. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností

Zařazení problematiky výchovy a vzdělávání mimořádně nadaných žáků do základního vzdělávání je významné proto, že mimořádně nadaní žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, na něž je třeba reagovat a vytvářet pro ně vhodné podmínky.

Identifikace nadání

Identifikace mimořádného nadání je dlouhodobý proces. Uplatňují se při něm metody pedagogické, psychologické, pedagogicko-psychologické i laické. Jde především o pozorování žáků ve školní práci, rozbor výsledků práce žáka a portfolio žáka, hodnocení testů a úloh, rozhovory se žákem a jeho rodiči. Především u žáků do 9 let je náročné jednoznačně stanovit, zda se jedná o mimořádné nadání, nebo o nerovnoměrný (zrychlený) vývoj, který se postupně může vyrovnávat s věkovou normou a ve výsledku se může pohybovat v pásmu lepšího průměru. Při vyhledávání mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům s vývojovou poruchou učení nebo chování, s tělesným handicapem, žákům z odlišného kulturního a znevýhodňujícího sociálního prostředí.

Pomoc při identifikaci a následné péči o mimořádně nadaného žáka mohou učitelům se souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců žáka poskytnout psychologové v síti pedagogicko-psychologických poraden.

Specifika mimořádně nadaných žáků:

- žák svými znalostmi přesahuje stanovené požadavky;
- problematický přístup k pravidlům školní práce;
- tendence k vytváření vlastních pravidel;
- sklon k perfekcionismu a s tím související způsob komunikace s učiteli, který může být i kontroverzní;
- vlastní pracovní tempo;
- vytváření vlastních postupů řešení úloh, které umožňují kreativitu;
- malá ochota ke spolupráci v kolektivu;

- rychlá orientace v učebních postupech;
- záliba v řešení problémových úloh zvláště ve spojitosti s vysokými schopnostmi oboru; přeceňování svých schopností u žáků s pohybovým nadáním;
- kvalitní koncentrace, dobrá paměť, hledání a nacházení kreativních postupů;
- vhled do vlastního učení;
- zvýšená motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky, především ve vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte;
- potřeba projevení a uplatnění znalostí a dovedností ve školním prostředí.

Přístup učitelů k mimořádně nadaným žákům

Vytváření vztahové sítě je u mimořádně nadaných žáků ovlivněno jejich osobnostní strukturou, zejména převažující silnou tendencí k introverzi. Také některé osobnostní vlastnosti těchto žáků mohou znesnadňovat vytváření nekonfliktních vztahů ať již k vrstevníkům, nebo k učitelům i k sobě samým. Především sklon k perfekcionismu, zvýšená kritičnost k sobě i k okolnímu světu a specifický druh humoru mohou patřit k faktorům, které ovlivňují vytváření vztahů k vrstevníkům – spolužákům. Tam, kde se nevytvořily podmínky pro to, aby se dítě naučilo zacházet se svými specifickými schopnostmi, může paradoxně být jeho mimořádné nadání příčinou vytvoření negativního sebeobrazu a popírání vlastních schopností. Jindy se stane, že vlivem nepodněného a málo vstřícného prostředí se žák uzavírá do vnitřního světa svých schopností a odmítá s okolním prostředím vrstevníků komunikovat. Tato situace je častá vzhledem k tomu, že mezi nadanými žáky je mnoho introvertů se špatnou sociální přizpůsobivostí, kterým vyhovuje omezená komunikace s okolím anebo je u nich patrná větší tendence ke komunikaci s věkově staršími.

Pro vytváření pozitivního klimatu mimořádně nadaným žákům je zapotřebí dostatek vnímavosti okolí ke specifickým žákům.

Učitelé sledují vytváření žákova portfolia, výsledky jeho práce, komunikují s rodiči a s poradenskými zařízeními. Citlivým způsobem budovat vztahy spolužáků, zejména vytvářet povědomí o rozdílných schopnostech a dovednostech a využití těchto dovedností při spolupráci kolektivu.

Úprava způsobů výuky mimořádně nadaných žáků

Při vzdělávání mimořádně nadaných žáků vycházet důsledně z principů individualizace a vnitřní diference:

- individuální vzdělávací plány – doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu;
- zadávání specifických úkolů – informovanost spolužáků, spolupráce a komunikace podle potřeb;
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů;
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;
- možnost vlastního výběru dalších mimoškolních aktivit, podpora zaměření dítěte vhodnými výukovými pomůckami
- předčasný nástup dítěte ke školní docházce
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole

- obohacování vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů, projektů
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

3.7. Začlenění průřezových témat do projektových dnů

Průřezová témata jsou relativně samostatnou částí RVP, která má výrazně formativní charakter. Naše základní škola je zaměřena na environmentální vzdělávání a budování etických hodnot. Z tohoto pohledu pracuje školní vzdělávací program Tvořivá škola Boleradice s jednotlivými tématy.

Obsah průřezových témat je zpracován v kapitole Průřezová témata v tomto pořadí:

1. Osobnostní a sociální výchova
2. Výchova demokratického občana
3. Environmentální výchova
4. Mediální výchova
5. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
6. Multikulturní výchova

Pro další období 5 let byla průřezová témata zapracována nejen do obsahu jednotlivých předmětů, ale stala se hlavní náplní projektových „Barevných dnů“. Jedná se o žákovské projekty, případně aktivity, připravené pedagogy. V příštím pětiletém období se budou jednotlivé projekty pravidelně střídát tak, aby každý žák ZŠ a MŠ Boleradice v průběhu školní docházky prošel všemi tématy. Přípravy projektů a forma jejich realizace je uložena na veřejně přístupném místě školy k dispozici pro další období.

Barevné dny se konají pravidelně 4x ročně v době 1. dne příslušného ročního období. Barvy se obměňují, souvisejí s ročním obdobím. V tyto Barevné dny se žáci i zaměstnanci oblečou do barevného oblečení, barvě se přizpůsobí i jídelníček. Tak jsou děti, kromě konkrétního tématu, spojeny s ostatními pocitem sounáležitosti a také náladou, kterou ta určitá barva vyvolává. Projektové Barevné dny mají společné zahájení a vyhodnocení, v jejich průběhu pracují žáci formou skupinové práce, a to často napříč ročníky, a řeší problémové situace a úkoly.

2020/2021

Podzim	Poznej svoje okolí – po stopách Bří Mrštíků	Výchova demokratického občana
Zima	Kouzlo vánočních Betlémů	Multikulturní výchova
Jaro	Kam se ztrácí odpady (skládka, ČOV)	Environmentální výchova
Léto	Hodové tradice	Výchova EGS

2021/2022

Podzim	Můj rodinný erb	Osobnostní a sociální výchova
Zima	Vytvoření výukové pomůcky, její prezentace	Mediální výchova
Jaro	Máme rádi zvířata (adopce zvířat v ZOO)	Environmentální výchova
Léto	Návštěva multikulturních památek (Brno)	Multikulturní výchova

2022/2023

Podzim	Když je třeba, pomůžu	Osobnostní a sociální výchova
Zima	Mýty a legendy	Výchova EGS
Jaro	Školní noviny –internetová prezentace	Mediální výchova
Léto	Od studánky do moře	Environmentální výchova

2023/2024

Podzim	Plamínky přátelství	Osobnostní a multikulturní výchova
Zima	Vánoční tradice nár.menšin v ČR	Výchova k myšlení EGS
Jaro	Stromový horoskop	Environmentální výchova
Léto	Když se kácí les	Výchova demokratického občana

2024/2025

Podzim	Den zdravého životního stylu	OS výchova, výchova dem. Občana
Zima	Tajuplné Vánoce	Multikulturní výchova
Jaro	Čápe, vlaštovko, kam letíte?	Environmentální výchova
Léto	Evropa nás zajímá	Výchova EGS

4. Vzdělávací období základního vzdělávání a učební plán

Základní vzdělávání žáků se realizuje v průběhu povinné devítileté školní docházky. Vzdělávací a výchovný proces je v *Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání* rozdělen na 3 období:

1. období: 1. - 3. ročník
2. období: 4. - 5. ročník
3. období: 6. - 9. ročník

Každé vzdělávací období má své specifické cíle a stanovené očekávané výstupy, které jsou pro 2. a 3. období závazné. Návrh učebního plánu pro 1. – 5. ročník základního vzdělávání vychází z členění RVP ZV do základních oblastí. Vzdělávací oblasti člení na vyučovací předměty a navrhuje pro ně časovou dotaci.

4.1. Učební plán pro 1. – 5. ročník základního vzdělávání

Přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP a minimální + disponibilní hodiny v jednotlivých ročnících.

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	Ročník				
		1.	2.	3.	4.	5.
jazyk a jazykové komunikace	český jazyk	7+2	7+2	7+2	6+1	6+1
	cizí jazyk	-	-	3	3	3
matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4+1	4+1	4+1
informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	0+1	1
člověk a jeho svět	Prvouka	2	2+1	2+1	-	-
	přírodověda	-	-	-	2	1+1
	Vlastivěda	-	-	-	2	1+1
umění a kultura	hudební výchova	1	1	1	1	1
	výtvarná výchova	1	1	1	2	2
člověk a zdraví	tělesná výchova	2	2	2	2	2
člověk a svět práce	praktické činnosti	1	1	1	1	1
Týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		18+2	18+3	21+4	23+3	22+4
Celkový týdenní počet hod. - maximum týdně		20	21	25	26	26

